

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.10.2006
KOM(2006) 648 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Euroopan unioni, Hongkong ja Macao:
yhteistyömahdollisuudet 2007–2013**

Tiivistelmä

Euroopan unionin suhteet Hongkongin ja Macaon erityishallintoalueisiin ovat jatkaneet kehittymistään alueiden palattua Kiinan hallinnon alaisuuteen.

On selkeästi EU:n etujen mukaista, että molemmat erityishallintoalueet säilyttävät autonomiansa ja vapautensa. EU tukee ripeää ja konkreettista kehitystä kohti yleistä äänioikeutta. Komissio on julkaissut vuosikertomuksia alueiden perustuslaillisesta, poliittisesta, kaupan liittyvästä ja taloudellisesta kehityksestä ja kahdenvälisistä suhteista, ja aikoo jatkaa tätä käytäntöä.

Suhteet liittyvät ennen muuta käytännön tasoon ja perustuvat yhteiseen etuun. Niin suoraan kuin välillistäkin yhteistyötä on paljon ja se lisääntyy koko ajan, sillä Hongkongin ja Macaon kautta EU:lla on mahdollisuus syventää yhteistyötään Manner-Kiinan kanssa.

EU:n olisi edelleen hyödynnettävä nykyisen yhteistyön ja vuoropuhelun tarjoamaa vahvaa pohjaa. Komission ja Hongkongin välillä olisi oltava säännöllistä rakenteellista vuoropuhelua Hongkongin toimivallassa olevista kysymyksistä. Samoin komission ja Macaon sekakomitean vuotuisten kokousten olisi jatkuttava.

Kun teollisuusmaiden kanssa toteutettavaa yhteistyötä varten perustettavasta uudesta rahoitusvälineestä on sovittu, yhteistyötä olisi tarkasteltava uudelleen ja samalla olisi laadittava uusi yhteistyöohjelma. Tässä tiedonannossa asetetaan useita haastavia tavoitteita yhteistyön kehittämiseksi seitsemällä painopistealueella, jotka ovat kauppa ja tullit sekä rahoitus, ihmisten väliset yhteydet (myös tiedemaailmassa), liikenne, ympäristö, terveys ja elintarviketurvallisuus.

EUROOPAN UNIONI, HONGKONG JA MACAO: yhteistyömahdollisuudet 2007–2013

Komission toimintalinja suhteessa Hongkongin erityishallintoalueeseen määriteltiin vuonna 1997 annetussa tiedonannossa Eurooppa-neuvostolle. Tiedonanto julkaistiin Hongkongin siirtyessä Kiinan hallintoon. Siinä korostettiin, kuinka tärkeää on, että ”yksi maa, kaksi järjestelmää”-periaate toteutuu ongelmitta ja esitettiin keinoja, joilla EU:n oli mahdollista vaikuttaa Hongkongin poliittiseen ja taloudelliseen kehitykseen. Komissio on tämän jälkeen julkaissut vuosittain kertomuksen Hongkongin tilanteesta. Viimeisin, vuotta 2005 koskeva vuosikertomus oli jo kahdeksas. Komissio on myös käynyt erityishallintoalueen hallituksen kanssa poliittista vuoropuhelua erityisesti kauppa- ja talouspolitiikasta ja allekirjoittanut tärkeitä kahdenvälisiä sopimuksia esimerkiksi tulliyhteistyöstä ja laittomien siirtolaisten palauttamisesta. Se on myös tilanteen niin edellyttäessä antanut julistuksia poliittisen tilanteen kehittymisestä Hongkongissa.

Macaon erityishallintoaluetta koskeva toimintalinja määritettiin vuonna 1999 tiedonannossa Eurooppa-neuvostolle. Komissio on julkaissut vuosikertomuksia Macaon tilanteesta ja pitänyt sekakomitean vuotuisia kokouksia erityishallintoalueen viranomaisten kanssa.

Euroopan unionin suhteet sekä Hongkongiin että Macaoon ovat kehittyneet huomattavasti alueiden palattua Kiinan hallintoon. Puheenjohtaja Barroso sopi Macaon ja Hongkongiin 18. heinäkuuta 2005 suuntautuneella matkallaan molempien erityishallintoalueiden hallitusten päämiesten kanssa, että Euroopan komission olisi kehitettävä, laajennettava ja syvennettävä yhteistyötä alueiden kanssa yhteisen kiinnostuksen kohteena olevilla aloilla. Tässä

tiedonannossa myös arvioidaan nykyisiä suhteita ja esitetään useita suosituksia, joilla voitaisiin parantaa ja syventää EU:n ja erityishallintoalueiden toteuttamaa yhteistyötä.

1. POLIITTINEN JA PERUSTUSLAILLINEN KEHITYS

Hongkongiin ja Macaoon on Kiinan hallintoon siirtymisen jälkeen sovellettu ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatetta, joista on säädetty molempien osalta yksityiskohtaisesti erillisessä peruslaissa.

Yleisesti ottaen tätä periaatetta on noudatettu ja se toimii Hongkongin ja Macaon asukkaiden kannalta hyvin. EU tukee periaatetta ja erityisesti sitä, että molempien erityishallintoalueiden asukkaiden suhteen kunnioitetaan peruslakeihin kirjattuja ihmis- ja perusoikeuksia. Erityishallintoalueiden hallituksilla on edelleen huomattavasti itsemääräämisoikeutta talouteen, kauppaan, veroihin, raha-asioihin ja sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä. Hongkongin ja Macaon asukkaat saavat nauttia oman oikeusjärjestelmän, riippumattoman oikeusjärjestyksen, henkilökohtaisen omistusoikeuden, sananvapauden ja markkinatalousjärjestelmän mukanaan tuomista eduista.

Peruslaeissa säädetty perustuslain kehittämistä koskevat erityistoimenpiteet on pantu molemmilla erityishallintoalueilla täytäntöön täysimääräisesti ja aikataulussa.

Hongkongin peruslaissa todetaan kuitenkin, että lopullinen tavoite on hallituksen päämiehen valinta yleisillä vaaleilla, joihin laajapohjainen nimityskomitea asettaa ehdokkaat demokraattisia menettelyjä noudattaen¹. (Macaon peruslaissa ei ole vastaavaa artiklaa.²) Hongkong tai Macao eivät kuitenkaan kumpikaan ole vielä saavuttaneet yleistä äänioikeutta eivätkä laatineet täysimääräiseen demokratiaan tähtäävää toimintasuunnitelmaa.

Euroopan unioni tukee demokratiaa kaikkialla maailmassa, sillä vain demokratian avulla on mahdollista muodostaa lainvoimaiset, vakaat, vastuuvolliset ja avoimet hallitukset, suojata oikeuksia ja vapauksia ja noudattaa oikeusvaltioperiaatetta. EU tukee ripeää ja konkreettista kehitystä Hongkongissa – mutta myös Macaossa – kohti lopullista tavoitetta eli yleisiä vaaleja, joista on myös säädetty Hongkongin peruslaissa. Tämä on myös Hongkongin ja Macaon asukkaiden toive.

Komissio on kommentoinut laajalti Hongkongin perustuslaillista kehitystä ja Kiinan kansankongressin tulkintoja erityishallintoalueen peruslaista aiemmissa vuosikertomuksissaan (ks. erityisesti vuosikertomukset 2004 ja 2005)³. Se on myös käsitellyt Macaon kehitystä aiemmissa Macaon erityishallintoaluetta koskevissa vuosikertomuksissa⁴.

Sekä Hongkongin että Macaon erityishallintoalueet on maailmannäyttämöllä hyväksytty nopeasti riippumattomina kansainvälisinä kumppaneina aloilla, joilla niillä on peruslakiensa nojalla toimivalta, eli talouden, kaupan, verojen, rahoituksen, urheilun, tutkimuksen,

¹ 45 artikla.

² Macaon peruslaissa säädetään, että jos Macaon lainsäädäntöelimen muodostamismenettelyä on tarpeen muuttaa vuonna 2009 tai sen jälkeen, muutokset on tehtävä lainsäädäntöelimen edustajien kahden kolmasosan enemmistöllä ja hallituksen päämiehen suostumuksella. Laissa ei viitata yleisiin vaaleihin.

³ Komission laatimat Hongkongia koskevat vuosikertomukset ovat saatavilla Internet-osoitteessa <http://www.delhkg.cec.eu.int/en/index.htm>. Niistä on luettelo tämän tiedonannon liitteessä.

⁴ Komission laatimat Macaota koskevat vuosikertomukset ovat saatavilla Internet-osoitteessa <http://www.delhkg.cec.eu.int/en/index.htm>. Niistä on luettelo tämän tiedonannon liitteessä.

koulutuksen ja kulttuurin aloilla sekä ihmisten henkilökohtaisessa yhteydenpidossa. Molemmat ovat aktiivisia jäseniä kansainvälisissä organisaatioissa, esimerkiksi Maailman kauppajärjestössä WTO:ssa ja Maailman tullijärjestössä, ja sopimuspuolia useissa kansainvälisissä sopimuksissa. Hongkong toimi joulukuussa 2005 menestyksekkäästi isäntänä WTO:n kuudennessa ministerikokouksessa, ja Macao isännöi samoihin aikoihin vuoden 2005 East Asian Games -urheilukisoja.

2. TALOUSKEHITYS

Manner-Kiinan nopea kasvu ja vaurastuminen ovat luoneet uusia mahdollisuuksia Hongkongille ja Macaolle. Alueiden läheinen suhde Etelä-Kiinaan ja erityisesti Guangdongin maakuntaan on keskeinen tekijä niiden talouden menestyksessä. Hongkong ja Macao hyötyvät asemastaan vapaana ja avoimena porttina Kiinaan. CEPA-järjestely (*Closer Economic Partnership Arrangement*) Manner-Kiinan kanssa ja *Individual Visit Scheme* -ohjelma, joka helpottaa Manner-Kiinan asukkaiden matkustamista erityishallintoalueelle, ovat olleet tärkeitä talouskasvun kannalta.

Hongkong

Hongkongin erityishallintoalueen hallituksella oli välittömästi Kiinan hallintoon siirtymisen jälkeen rahoitus-, talous- ja verohallinnon suhteen haasteita, joita se ei aikaisemmin ollut kokenut. Hallituksen ansiosta Hongkong on nyt toipunut lamasta, joka johtui Aasiassa vuosina 1997–98 koetun talouskriisin ja vuonna 2003 puhjenneen SARS-epidemian kielteisistä vaikutuksista talouteen.

Vuonna 2005 Hongkongin talousluvut olivat jälleen vuoden 1997 tasolla. Bruttokansantuote kasvoi 7,3 prosenttia vuonna 2005 (ja hallituksen ennusteen mukaan vuonna 2006 kasvua on 4–5 prosenttia). Joulukuussa 2005 työttömyys oli alimmalla tasolla neljään vuoteen eli 5,2 prosenttia. Julkisen talouden rahoitusasema oli vuosina 2005–2006 tasapainossa talouden elpymisen ja julkisten menojen supistamisen ansiosta ensimmäisen kerran Kiinan hallintoon siirtymisen jälkeen eli kahdeksaan vuoteen.

Osittain Manner-Kiinan rahoitustarpeiden ansiosta Hongkong vahvistaa asemaansa Itä-Aasian kansainvälisenä taloudellisenä keskuksena. Manner-Kiinan yritykset käyttävät Hongkongia rahoituksen hankkimisen ja investointien keskuksena, joten sen rahoitus-, laki- ja yrityspalveluille on jatkuvasti enemmän kysyntää. Yli 80 prosenttia Hongkongin listautumisanneista saaduista varoista on peräisin yrityksiltä, joilla on yhteyksiä Kiinaan. Hongkongissa kerättiin vuonna 2005 pääomaa neljänneksi eniten maailmassa ja se on maailmanlaajuisesti merkittävä sijoitus- ja varainhoitokeskus. Hongkongin menestys kansainvälisenä finanssikeskuksena perustuu sen mahdollisuuksiin toimia Manner-Kiinan huomattavien kotimaisten säästöjen välittäjänä. Koska muut alueelliset finanssikeskukset kilpailevat Hongkongin kanssa, sen on jatkettava kilpailukykynsä vahvistamista pitämällä yllä joustavia työvoima- ja tuotemarkkinoita, vahvoja hallintorakenteita ja vakaata talouspolitiikkaa.

Hongkongin yritykset ja asukkaat ovat myös osoittaneet huomattavaa kykyä mukautua kilpailuolosuhteisiin ja ulkoisiin haasteisiin. Ne ovat kyenneet siirtymään rahoitus- ja yrityspalvelujen, kaupana, korkean lisäarvon tuotannon, matkailun, vähittäiskaupan ja muiden palvelujen aloilla lisäarvoketjussa ylöspäin kohti toimintoja, joissa hinnat ovat korkeampia ja katteet suurempia. Hongkongin on kuitenkin yhä ratkaistava haasteet, joita suuresta

väestömäärästä ja saasteista johtuvien kulujen kasvaminen ja tarjontapuolen rajoitteet aiheuttavat. Niiden ratkaisemisesta riippuu se, voiko Hongkong jatkossakin olla ”Aasian maailmankaupunki”.

Macao

Macaon pieni ja avoin talous on kasvanut räjähdysmäisesti vuoden 2000 jälkeen on ollut lähinnä uhkapeli- ja matkailualan ansiosta. Pelitoiminta vapautettiin ja 40 vuotta toiminut kasinomonopoli lopetettiin vuonna 2002. Yhdessä Manner-Kiinan *Individual Visit Scheme* -ohjelman kanssa tämä on lisännyt matkailua, mikä puolestaan on johtanut talouskasvun nopeutumiseen. Jos kysyntä lisääntyy, Macaon nopea kasvu jatkuu. Tosin mahdollisilla pelimonopoliin liittyvillä ongelmilla tai Kiinan taholta tulevilla haasteilla saattaa olla siihen vaikutusta.

Macao on pieni mutta dynaaminen kaupunkikeskus, joka pyrkii Helmijoen suiston strategiseksi palvelukeskittymäksi. Uhkapelit ja matkailu ovat Macaon talouden peruspilarit, ja erityishallintoalueen hallitus pyrkii muodostamaan siitä alueen monipuolisen viihde-, messu- ja kokouspalvelukeskuksen. Kilpailu on kuitenkin kovaa, sillä Macao on toisaalta Hongkongin kehittyneen palvelutalouden ja toisaalta Manner-Kiinan alhaisen palkkatason puristuksessa. Macaon suurimpia haasteita ovat oikeus- ja talousjärjestelmän vahvistaminen, jotta voidaan tukea tulevaa kasvua ja estää talous- ja sosiaaliturvajärjestelmien luotettavuuden heikkeneminen, ja paikallisen työvoiman tehokas koulutus (tai koulutetun työvoiman tuominen ja kotouttaminen Macaoon).

3. SITEIDEN VAHVISTAMINEN

Hongkong

Hongkong on monella tavalla tärkeä EU:lle. Se on määrien perusteella EU:n kuudenneksitoista suurin kahdenvälinen kauppakumppani, ja jos sen kautta tapahtuva mittava Kiinan-kauppa otetaan lukuun, se on kuudenneksi suurin. Kaksisuuntainen kauppa on vähentynyt hieman viime vuosina (lähinnä sen vuoksi, että Hongkongin teollisuutta on siirtynyt Manner-Kiinaan), mutta sen arvo on edelleen miltei 30 miljardia euroa. Hongkong toimii edelleen porttina monille EU:sta tuleville yrityksille, jotka pyrkivät Manner-Kiinan markkinoille. Manner-Kiinan yritykset puolestaan käyttävät yhä useammin Hongkongia tukikohtana ja tietokeskuksena selvittäessään liiketoimintamahdollisuuksia Euroopassa. EU:sta toimitetaan Hongkongiin kolmanneksi eniten tavaraa Manner-Kiinan ja Japanin jälkeen, ja EU tekee siellä myös kolmanneksi eniten investointeja.

Tuhansilla EU:n yrityksillä on alueelliset pääkonttorit tai toimistot Hongkongin erityishallintoalueella, ja siellä asuu yli 45 000 EU:n kansalaista. EU:n rahoituspalveluyritykset ovat edelleen johtavassa asemassa Hongkongissa. Vuonna 2005 niistä 132 pankista, joilla on toimilupa Hongkongissa, 34 oli EU:sta. Niistä 175 vakuutusyhtiöstä, joilla on toimilupa Hongkongissa, 30 (ulkomaisista toimijoista eniten) oli EU:sta.

Hongkongin ulkomaisesta liiketoiminnasta eurooppalaisen liiketoiminnan osuus on suurin, jos kiinalaista liiketoimintaa ei oteta huomioon. Ulkomaisista yrityksistä EU:n yrityksillä on siellä eniten alueellisia pääkonttoreita ja toimistoja (kesäkuussa 2005 niitä oli 1083 eli 28 prosenttia kokonaismäärästä). Euroopan kauppakamarin lisäksi kansallisia

kauppakamareita on neljästätoista jäsenvaltiosta. Myös EU/Hong Kong Business Council kokoontuu vuosittain tarjotakseen foorumin Hongkongin ja EU:n yritysjohtajien välisille strategisille keskusteluille.

Hongkong on Euroopan unionin elinkeinoelämälle ja kansalaisille Itä-Aasian liikenteen keskus. Sen konttisataman kautta kulkee edelleen eniten kontteja maailmassa. EU:lla on Hongkongiin vahvat siteet myös siviili-ilmailun alalla, ja useimmilla jäsenvaltioilla on sen kanssa kahdenväliset lentoliikennesopimukset. Hongkong on Aasian ja Tyynenmeren alueelle suuntautuvan lentorahti- ja matkustajaliikenteen keskeinen kauttakulkukeskus ja tärkeä portti Manner-Kiinaan. Avoimuutensa ja englanninkielisyytensä ansiosta se on myös tärkeä matkailu-, koulutus- ja kokouskohde.

Kahdenväliset suhteemme Hongkongiin ovat siis kaiken kaikkiaan hyvät. Keskeisimpiä vahvuuksia ovat

- kauppasuhteiden lujuus ja monenvälisen kaupan yhteiset painopisteet WTO:ssa
- vuonna 1999 allekirjoitettu tulliyhteistyösopimus, jolla helpotetaan yhteistyötä ja torjutaan petoksia, piratismia ja muuta laitonta toimintaa sekä Hongkongin ja EU:n jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tiedonvaihtoa ja koordinoitua
- luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehty yhteinen sopimus, joka tuli voimaan vuonna 2004 ja joka tarjoaa hyvän perustan laajempia maahanmuuttokysymyksiä koskevalle yhteistyölle.

Toisilla aloilla puolestaan kaivataan parannuksia. Näistä tärkeimpiä ovat

- kilpailupolitiikka, jonka suhteen eurooppalaiset yritykset usein valittavat tasavertaisten toimintaedellytysten puutteesta tietyillä avainaloilla
- teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaukset, joiden torjumiseksi Hongkong on tehnyt viime vuosina lujasti työtä, mutta joiden lähteenä Hongkong on kahdeksassa prosentissa kaikista EU:ssa havaituista tapauksista.

EU:lla on ollut vuodesta 1993 pysyvä toimisto Hongkongissa (sekä Hongkongia että Macaota varten). Sen henkilöstöstä ja hallinnosta vastaa Euroopan komissio ja se toimii useilla aloilla, pääasiassa talous- ja kauppakysymyksissä. Kuudellatoista jäsenvaltiolla on paikallinen Hongkongin ja Macaon edustusto (Portugalin edustusto on Macaossa ja muiden Hongkongissa).

Hongkongin erityishallintoalueen hallitus esitti helmikuussa 2006 Euroopan-edustustojensa vahvistamista ja perusti uuden kaupallisen edustuston Berliiniin Saksaa ja EU:n itäisiä jäsenvaltioita varten. Hongkongin nykyisestä Brysselin-edustustosta tulee pääedustusto Euroopassa, ja Lontoon ja Berliinin edustustot raportoivat sinne.

Macao

EU on Macaon kolmanneksi suurin kauppakumppani. Vaikka sinne on sijoittautunut vain muutamia EU:n yrityksiä, nämä ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä infrastruktuuriin ja yhteyksiin.

Macaolla on edelleen läheiset kulttuuriyhteydet Portugalin, ja portugalin kieli on yksi sen virallisista kielistä. Tällä on vaikutusta EU:n ja Macaon suhteiden lujuteen ja Macaon houkuttavuuteen matkailu-, koulutus- ja kokouskohteena.

EU teki Macaon kanssa kaupp- ja yhteistyösopimuksen vuonna 1992, ja sopimuksella perustettu EY:n ja Macaon sekakomitea kokoontuu vuosittain. EU on rahoittanut sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen Macaossa yhteistyöhankkeita noin miljoonalla eurolla vuodessa. Hankkeita ovat olleet matkailualan koulutus (1999–2001), Eurooppa-opintojen ohjelma (1999–2001), palvelujen kehittämisohjelma (1999–2001), jolla Macaota opastettiin palvelualan tehostamisessa ja Asia-Invest-ohjelma (2001 ja 2002). Parhaillaan on käynnissä EU:n ja Macaon oikeudellisen yhteistyön ohjelma (2001–2005), johon kuuluu koulutusta, pienryhmäohjausta ja seminaareja Macaon oikeusjärjestelmän kehittämiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi. Euroopan unionin tulkkauspalvelu SCIC antaa Macaon hallituksen rahoittamaa käännös- ja tulkkauskoulutusta vuonna 2006.

EU:n ja Macaon välinen, vuonna 2002 allekirjoitettu takaisinottosopimus toimii hyvin, ja edistymistä seurataan vuosittain pidettävissä kahdenvälisissä kokouksissa.

Macaolla on Euroopan-edustustoja Lissabonissa, Genevessä ja Brysselissä. Niillä on tärkeä myönteinen rooli EU:n ja Macaon suhteissa.

4. YHTEISTYÖN LÄHENTÄMISEN TAVOITTEET

EU:n sekä Hongkongin ja Macaon erityishallintoalueiden nykyinen toimintamalleja ja sääntelyä koskeva vuoropuhelu on ollut erinomainen perusta suhteiden kehittämiseksi. Jotta näitä suhteita voitaisiin kehittää edelleen, perustaa on vahvistettava ja samalla laajennettava siten, että mukaan otetaan myös muita aloja ja huomioidaan EU:n huomattavasti mittavampi yhteistyö Manner-Kiinan kanssa. Hongkong ja Macao ovat Manner-Kiinan kanssa toteutettavan yhteistyön kasvualusta. EU:n olisi nyt laajennettava ja syvennettävä osallistumistaan Hongkongin, Macaon ja Manner-Kiinan kolmenväliseen yhteistyöhön.

Tässä osassa asetetaan useita haastavia tavoitteita yhteistyön kehittämiseksi seitsemällä painopistealueella: kaupan ja tullien, rahoituksen, ihmisten (myös tutkijoiden) välisten yhteyksien, liikenteen, ympäristön, terveyden ja elintarviketurvallisuuden alalla.

Kauppa- ja tulliyhteistyö

Kauppa- ja tulliyhteistyö on edelleen EU:n ja molempien kumppaneiden vahvojen kahdenvälisen suhteiden kulmakivi. Sitä olisi tehostettava seuraavilla keinoilla:

- monenvälistä kauppaa ja talouden sääntelyä koskevan epävirallisen konsultoinnin ja yhteistyön parantaminen, tarvittaessa erityisesti WTO:n puitteissa
- tiiviin yhteistyön jatkaminen kahdenväliseen kauppaan, erityisesti kaupan helpottamiseen, liittyvissä kysymyksissä ja teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvän tulliyhteistyön vahvistaminen; EU:n olisi harkittava, olisiko syytä käynnistää ohjelmia, joilla tiedotetaan sääntelyyn, normeihin, tullimenettelyihin, eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluvaatimuksiin ja EU:n, Hongkongin, Macaon ja Kiinan väliseen tavara- ja palvelukauppaan mahdollisesti vaikuttavaan muuhun sääntelyyn liittyvistä toimenpiteistä

- tulliyhteistyösopimuksen hyödyntäminen tekijänoikeusrikkomuksia koskevien toimien lisäämiseksi, savukevääreännösten kansainvälisen salakuljetuksen torjuminen tiedon jakamisen ja tiedonhankinnan avulla ja turvatumman kuljetusjärjestelmän kehittäminen tarkastamalla kontteja sähköisesti hidastamatta kansainvälisen kaupan virtoja
- kilpailupolitiikkaa ja julkisiin hankintoihin sovellettavia menettelyjä koskevien näkemysten ja parhaiden käytänteiden vaihtaminen
- liiketoiminnan (erityisesti pk-yritysten) tukemisen lisääminen ja Kiinan laajoista markkinoista tiedottaminen; Hongkongissa toimivien eurooppalaisten kauppakamareiden sekä Hongkongin ja Macaon Euroopan-toimistojen osallistuminen ja tiiviimpi yhteys EU:n ja Hongkongin Business Council -yhteistyökomiteoiden työhön
- EU:n, Hongkongin, Macaon ja Manner-Kiinan yliopistojen ja kauppaooppilaitosten yhteistyön edistäminen johtamiskoulutuksen alalla.

CEPA-järjestelyt molempien erityishallintoalueiden ja Manner-Kiinan kanssa otettiin käyttöön heinäkuussa 2003. Tämän jälkeen Hongkongissa ja Macaossa toimivat yritykset ovat päässeet helpommin Manner-Kiinan markkinoille. Tämä on myönteinen asia. EU kuitenkin valvoo edelleen, että CEPA-järjestelyt ovat WTO-kelpoisia eikä niillä ole kielteistä vaikutusta yrityksiin, joihin on sijoitettu ulkomaista pääomaa.

Rahoitusyhteistyö

EU:n sekä Hongkongin ja Macaon väliset suhteet rahoitus-, pankki- ja sijoitusosalalla ovat jo nyt vahvat. Lisävahvistus voi olla kuitenkin tarpeen seuraavilla aloilla:

- rahoitusalan sääntelyä koskevan vuoropuhelun parantaminen ja sääntelyn lähentäminen erityisesti rahanpesun torjuntaa koskevan lainsäädännön ja sen täytäntöönpanon, sijoitusrahastojen sääntelyn, yhtiöoikeuteen ja yhtiöiden hallintoon liittyvien kysymysten ja kirjanpito- ja tilinpäätösstandardien kaltaisissa kysymyksissä
- vuoropuhelun ja yhteistyön parantaminen ja lähentäminen verokysymysten hyvässä hallinnoinnissa siten, että otetaan huomioon Hongkongin ja Macaon erityishallintoalueiden verotuksellinen riippumattomuus Kiinasta; komission veropolitiikkaan kuuluu kansainvälisesti hyväksyttyjen hyvän hallinnon periaatteiden edistäminen mahdollisimman laajalti, ja komissio ehdottaakin molempien erityishallintoalueiden kanssa yhteistyötä, jonka tarkoituksena on parantaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa ja vahvistaa täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotta veropetoksia ja verojen kiertoa voidaan estää, ja erityisesti varmistaa, että säästöjen tuottojen verotukseen sovelletaan vastaavia toimenpiteitä kuin EU:ssa; lisäksi komissio kannustaa molempia erityishallintoalueita omaksumaan yritysverotukseen sovellettaviin menettelysääntöihin sisältyvät periaatteet, joiden avulla pyritään luomaan oikeudenmukainen, avoin, yhteistyöhön tähtäävä, yritysystävällinen ja kasvua ja työpaikkojen luomista edistävä verotusympäristö.

Ihmisten väliset ja tiedemaailman yhteydet

- Koulutus ja tutkimus tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia EU:n ja Hongkongin sekä EU:n ja Macaon väliseen yhteistyöhön. Komission olisi harkittava, voitaisiinko yhteyksiä parantaa *think tank*-ryhmien ja toimittajien välisten yhteyksien, parlamenttien välisten vaihto-ohjelmien, vaihto-opiskelija- ja -opettajatoiminnan, institutionaalisen

kummitoiminnan, yhteisen julkishallintoa koskevan tutkimuksen ja keskustelun, kulttuurivaihdon ja kieltenopetuksen (komissio tukee parhaillaan portugalin ja kiinan tulkkauskapasiteetin parantamista) kautta. EU:n olisi myös edelleen kannustettava kansalaisyhteiskuntaa ja hallituksesta riippumattomia tahoja keskusteluun.

- Erasmus- ja Jean Monnet -ohjelmat ovat tärkeitä ja niiden pitäisi olla kaikkien ulottuvilla.
- Nykyisen onnistuneen mutta suppean Euroopan unionin vierailuohjelman (EUVP) perustalle olisi luotava kattavampi vierailuohjelma.
- Hongkongin ja Macaon korkeakoulut ja tutkimuslaitokset hakevat jo nyt yhdessä eurooppalaisten laitosten kanssa rahoitusta EU:n tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelmista. Tämän suuntauksen tueksi tarvitaan toimenpiteitä, joilla voidaan kannustaa laajempaankin yhteistyöhön – mahdollisesti kummitoiminta- ja yhteistyösopimusten kautta (ja ehkä myös Manner-Kiinan laitosten kanssa) – ja luoda mahdollisuuksia tietojenvaihdolle ja verkostoitumiselle.
- Maahanmuuttoon liittyvän yhteistyön olisi jatkuttava. EU sekä Hongkong ja Macao käyvät säännöllistä vuoropuhelua takaisinottoa käsittelevässä sekakomiteassa, joka kokoontui viimeksi tammikuussa 2005 Hongkongissa. Komitean olisi oltava perusta yhteistyön lisäämiselle laajemmissa maahanmuuttoa koskevissa kysymyksissä.
- Macaossa parhaillaan toteutettava oikeudellisen yhteistyön ja koulutuksen hanke on hyvä esimerkki, jota voidaan käyttää mallina. Kansainväliset oikeudelliset kysymykset voivat olla mielenkiintoinen yhteistyön kohde oikeusvaltioperiaatetta, hyvää hallintoa, ihmisoikeuskysymyksiä, yksityisoikeutta ja kauppaoikeutta koskevassa yhteistyössä.
- EU:n näkyvyyttä Hongkongissa ja Macaossa olisi lisättävä pääasiassa käytännön toimin, mahdollisesti perustamalla Eurooppa-keskus tai Eurooppa-talo. Näkyvyyttä on kuitenkin lisättävä myös yleisemmin ja suoremmin. EU:lla olisi oltava yhteinen diplomatiastrategia Hongkongia ja Macaota sekä niitä ympäröivää laajempaa aluetta varten.

Liikennealan yhteistyö

- Merenkulun turvallisuuden ja -sääntelyn alalla on jo merkittävästi yhteistä asiantuntemusta, joka voi toimia tulevan yhteistyön pohjana. Hyvä esimerkki on käynnissä oleva merikuljetuskonttien turvallisuuden pilottihanke, johon osallistuu komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan (Felixstowe), Alankomaiden (Rotterdam), Shanghaiin ja Hongkongin satamat.
- EU:lla on ilmailualalla vahvat suhteet Hongkongiin ja useimmilla jäsenvaltioilla on sen kanssa kahdenväliset lentoliikennesopimukset. Hongkong on Aasian ja Tyynenmeren alueelle suuntautuvan liikenteen keskeinen kauttakulkukeskus ja tärkeä kulkuväylä Manner-Kiinaan. EU haluaa vahvistaa ilmailualan suhteita niin Hongkongin kuin Macaonkin kanssa, sillä ne ovat EU:n tärkeimmät alan kumppanit alueella.
- Käynnissä olevaa työtä horisontaalisten sopimusten tekemiseksi yhteisön tasolla Hongkongin ja Macaon kanssa on tehostettava. Näiden sopimusten avulla voitaisiin palauttaa molempien osapuolien lentoyhtiöiden oikeusvarmuus nykyisten kahdenvälisten sopimusten puitteissa. Tämä olisi tärkeä ensimmäinen askel kehitettäessä EU:n sekä Hongkongin ja Macaon välille läheisempää yhteistyötä siviili-ilmailun alalla. Myös muilla

aloilla olisi tarkasteltava muun muassa teknisen, teollisen ja sääntely-yhteistyön mahdollisuuksia esimerkiksi lentoliikenteen hallinnan ja lentoturvallisuuden suhteen.

Terveys sekä elintarvike- ja tuoteturvallisuus

EU:lla sekä Hongkongilla ja Macaolla on yhteisiä etuja valvottavanaan kansainvälisissä terveyttä ja elintarvike- ja tuoteturvallisuutta koskevissa kysymyksissä.

- Komissio ja Hongkong aloittivat tammikuussa 2006 tartuntataudeista epäviralliset konsultaatiot, joiden pitäisi tarjota puitteet tuleville keskusteluille ja mahdolliselle yhteistyölle molempien erityishallintoalueiden kanssa.
- Molempien tahojen olisi harkittava elintarvikkeita ja rehuja koskevaan nopeaan tietojenvaihtojärjestelmään liittyvän yhteistyön laajentamista.
- Koska Hongkong on tärkeässä asemassa kulutustavaroiden viennissä ja koska vaarallisten kulutustavaroiden torjuminen on hyvin tärkeää, molempien tahojen olisi tehtävä läheistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että Hongkongissa valmistetut tai sen kautta kuljetetut tuotteet ovat turvallisia ja niitä valvotaan EU:n turvallisuusnormien mukaisesti.

Ympäristönsuojeluun liittyvä yhteistyö

- Komissio pitää EU:n ja Manner-Kiinan yhä syvemmälle meneviä keskusteluja ympäristöstä ja ilmastomuutoksesta tervetulleina. Komission pitäisi samoin selvittää Hongkongin ja Macaon kanssa, miten laajaa ilman ja veden saastumisen ja teollisuuden päästöjen torjunnan yhteistyötä voitaisiin tehdä, jotta ne voisivat toteuttaa saasteidentorjuntastrategioitaan tehokkaammin, valtioiden rajat ylittävät ongelmat voitaisiin ottaa paremmin huomioon ja niihin voitaisiin vaikuttaa ja mahdollisuuksien mukaan voitaisiin hakea alueellisia ja maailmanlaajuisia ratkaisuja.
- Yhteistyön tavoitteena pitäisi olla muiden asioiden lisäksi pk-yritysten yhteistyön edistäminen ja ilman ja veden saasteista ja teollisuuden päästöistä keskusteleminen. Hongkongin ja Macaon yliopistot, elinkeinoelämän järjestöt ja koulutuslaitokset voisivat antaa puitteet tällaiselle yhteistyölle.

5. TÄYTÄNTÖÖNPANOJÄRJESTELYT

Neuvottelut ja avoimuus

Puheenjohtaja Barroso sekä Hongkongin päämies Donald Tsang ja Macaon päämies Edmund Ho olivat heinäkuussa 2005 yhtä mieltä siitä, että Euroopan komission ja molempien erityishallintoalueiden välillä on tärkeää käydä suunnitelmallista, säännöllistä vuoropuhelua asioissa, jotka erityishallintoalueiden perustuslakien nojalla kuuluvat hallitusten toimivaltaan.

Hongkongin osalta tämä saavutettaisiin parhaiten säännöllisten neuvottelujen kautta. Niiden järjestelyt voisivat olla seuraavat: a) kokouksia pidetään vuosittain, b) Euroopan komissio ja Hongkongin hallitus ovat edustettuina soveltuvalla tasolla ja c) kunkin kokouksen esityslista kattaa suhteisiin liittyvät käytännön asiat ja kumpikin osapuoli hyväksyy esityslistan etukäteen. Näillä neuvotteluilla täydennettäisiin nykyistä alakohtaista vuoropuhelua, ei korvattaisi sitä. Järjestelyt olisi aloitettava mahdollisimman pian siten, että ensimmäiset vuotuiset neuvottelut pidettäisiin ennen vuoden 2006 loppua.

Komissio uskoo, että nykyinen EY:n ja Macaon sekakomiteamenettely on toimiva ja että sitä on syytä jatkaa. Siitä saaduista myönteisistä kokemuksista on hyötyä Hongkongin kanssa järjestettävissä neuvotteluissa.

Vuotuisista neuvotteluista ja meneillään olevasta yhteistyöstä olisi raportoitava julkisesti ja avoimesti. Tämä voitaisiin toteuttaa yhteisten julkilausumien ja nykyisten komission vuosikertomusten kautta.

Komissio jatkaa mahdollisimman pitkälle menevää politiikan koordinoitua kaikkien Hongkongissa, Macaossa ja Euroopassa – sekä Manner-Kiinassa – toimivien EU-kumppaneiden (sekä jäsenvaltioiden että Euroopan elinkeinoelämän) kanssa. Tiedonsaannin järjestäminen ja tulevaa yhteistyötä koskeva avoin tiedottaminen ovat keinoja taata, että toimilla täydennetään ja tuetaan EU:n jäsenvaltioiden, Hongkongin ja Macaon hallitusten ja yksityisten yhteisöjen ja henkilöiden toimintastrategioita.

Jo vuoden 2005 aikana ja alkuvuodesta 2006 Euroopan komission Hongkongin ja Macaon toimisto järjesti useita epävirallisia, avoimia ideointiseminaareja, joissa oli tarkoitus keskustella EU:n sekä Hongkongin ja Macaon välisen yhteistyön sisällöstä ja keinoista, joilla yhteistyötä voitaisiin syventää, kehittää ja laajentaa yhteistä etua koskevilla aloilla. Seminaareissa oli yli 200 osallistujaa, jotka edustivat Hongkongin ja Macaon yhteiskunnan eri aloja. Mukana oli kaupan ja rahoitusalan toimijoita, EU:n edustustojen päälliköitä, ympäristö- ja terveydenhoitoalan ammattilaisia ja kansalaisyhteiskunnan, kansalaisjärjestöjen ja tiedemaailman edustajia. Marraskuussa 2005 järjestettiin Macaossa kuudes seminaari, johon osallistui edustajia Macaon yhteiskunnan eri aloilta.

Yhteistyön rahoittaminen

Hongkong ja Macao ovat tärkeitä kumppaneita, joiden arvot ja institutionaaliset rakenteet ovat monilla talouden, sääntelyn, yhteiskunnan ja kulttuurin aloilla samanlaiset kuin EU:lla.

Vuoropuhelua ja yhteistyötä Hongkongin ja Macaon kanssa olisi siis tuettava EU:n rahoitusvälineellä, esimerkiksi EU:n tuleviin rahoituskehikseen kuuluvalla, teollisuusmaiden kanssa tehtävään yhteistyöhön tarkoitettulla välineellä. Siitä voitaisiin rahoittaa kokouksia, konferensseja ja muita toimia, joilla hoidettaisiin taloudellisia kumppanuussuhteita, yritysten yhteistyötä, tieteen ja teknologian alan yhteistyötä, ihmisten välisiä yhteyksiä ja poliittista vuoropuhelua tässä tiedonannossa esitetyillä aloilla. Yleisenä tavoitteena on edistää yhteisymmärrystä ja yhteistyötä ja kannustaa lisäämään kahdenvälistä kauppaa, sijoituksia ja tulliyhteistyötä EU:n ja molempien erityishallintoalueiden välillä. Komission olisi tarkasteltava, olisiko Manner-Kiinan kanssa – mahdollisesti kehitysyhteistyövälineen kautta – toteutettavasta kolmenvälisestä yhteistyöstä synergiaetuja.